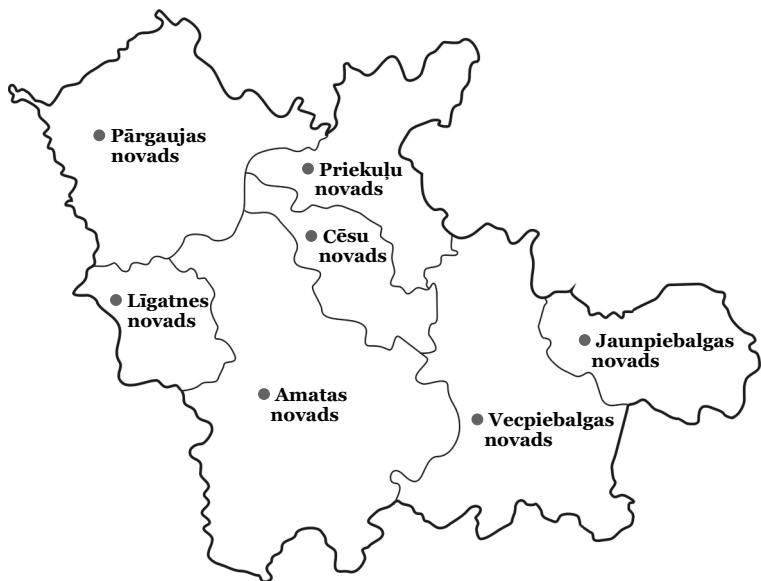

IEVADS

Jau pēc trim nedēļām balsstiesīgie visā valstī, izņemot galvaspilsētu, dosies uz vēlēšanu iecirkņiem, lai ievēlētu pašvaldību deputātus, kuri lems novadu likteni nākamajos četros gados. Šīs vēlēšanas īpašas ar to, ka daudzviet tās notiek jauno novadu teritorijās, arī Cēsu novadā, ko veido septiņi esošie novadi: Amatas, Cēsu, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas, Priekulu un Vecpiebalgas. Jau rakstīts, ka uz 19 deputātu vietām pretendē 191 deputāts no desmit sarakstiem.

“Druva” turpmākajās trijās

nedēļās ieskatīsies partiju programmās, deputātu kandidātu solījumos, analizējot solījumus atsevišķās nozarēs: uzņēmējdarbībā, izglītībā, kultūrā, sociālajā un veselības jomā, pārvaldībā.

Pandēmijas ierobežojumi un lielais partiju skaits liedz sarīkot pilnvērtīgas debates klātienē, tāpēc pavērtēsim programmās teikto, kā arī katrai partijai rakstiski uzdosim pa vienam jautājumam, dodot iespēju atbildēt rakstiski, nosakot konkrētu atbildes apjomu, kā arī termiņu, līdz kuram atbildes iesniedzamas.

Kas solījumu maisiņā

Kopumā jāteic, partiju programmās ir ļoti maz konkrētības, nav minēti konkrēti projekti, konkrēti darbi, ko apņemtos veikt noteiktā ciemā, pagastā, pārsvarā ir vārdi: atbalstīsim, turpināsim, veicināsim. Te jāpieņem, ka arī programmas rakstītas atšķirīgi. Vairums partiju tās strukturējušas pārskatāmi pa jomām, nozarēm, dažām, lai saprastu, kas tiek solīts, piemēram, uzņēmējdarbībā, jāmeklē pa teikumam visā tekstā. Savukārt Jaunās Saskaņas programma ir tikai viena teikuma garumā, tāpēc viņu solījumus grūti izvērtēt.

Paraudzīsim, ko uzņēmējdarbības lauciņā sola Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!”- “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” (NA), Jaunā Vienotība (JV), Vidzemes partija (VP), Jaunā konservatīvā partija (JKP), “Latvijas atbilstībai” (LA), Latvijas Zemnieku savienība (LZS), Latvijas Reģionu Apvienība (LRA), Latvijas Zaļā partija (LZP), “Kustība “PAR!””, “Progresīvie” (PAR).

Lauksaimniecība

Protams, ar programmās solīto atbalstu uzņēmējiem var saprast arī kā atbalstu lauksaimniekiem, kas ir viena no uzņēmējdarbības nozarēm. Bet, ņemot vērā, ka Cēsu novads būs liels, kurā daudz lauksaimniecības zemes, tad šī joma ekonomikā ieņems būtisku vietu. Kā jau nesen rakstījām, kopā septiņos novados reģistrētas 1368 zemnieku saimniecības, iespējams, šajā nozarē darbojas arī kāds no daudzajiem SIA, vai kāda cita statusa juridiskās personas. Tāpēc ielūkojāmie, ko partijas sola tieši lauksaimniekiem. Patiesībā solījumu nav daudz.

LRA programmā šī joma vispār nav minēta. Nedaudz pārsteidza, ka LZS programmā nozare pieminēta it kā garāmejojot, lai gan partijas nosaukums vedina domāt par lielu uzsvāru tieši lauksaimniekiem. LZS vien norāda, ka pašvaldībai jāveicina, lai uzņēmējiem - mājražotājiem, amatniekiem, lauksaimniekiem, ražošanas uzņēmumiem - būtu interese jaunajā Cēsu novadā strādāt un pilnveidoties. Arī NA programmā lasāma līdzīga frāze “turpināsim novada infrastruktūras attīstību, radot labvēlīgu vidi uzņēmējdarbībai un lauksaimniecībai”, un ar to šī joma ir izsmelta. Vienkāršu ceļu gājusi arī JV, rakstot: “Turpināsim iznomāt novada lauksaimniecības zemes lauksaimnieciskās darbības veicējiem.”

Trīs partijas akcentē bioloģisko lauksaimniecību. LA sola sekmēt videi draudzīgas un bioloģiskās lauksaimniecības attīstību. LZP kā prioritāti izvirza lauksaimniekus, kuri audzē, ražo un pārstrādā bioloģiski tīru produkciju, uzņēmumus, kuru uzņēmējdarbība saistīta ar vides daudzveidības saglabāšanu. Arī PAR sola īpašu atbalstu dabai draudzīgiem lauksaimniekiem, bioloģiskajiem ražotājiem, vietējiem uzņēmējiem un mājražotājiem.

VP programmā min bezmaksas lauku attīstības konsultanta pa-

kalpojumus. Nepieciešamību nodrošināt lauku konsultantu pieejamību, veicinot iedzīvotāju informētību un izglītošanu, min arī LA savā programmā. Te jāpiebilst, ka vēl nesen pašvaldībās bija lauku attīstības konsultanti, kuru darbu finansēja valsts. Šobrīd finansējums beidzies, cik zināms, tikai pāris pašvaldības atvēlējušas nelielus līdzekļus, lai kaut nedaudz šis pakalpojums būtu pieejams. Taču vienkāršas konsultācijas bez maksas pieejamas Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Cēsu birojā.

JKP sola atbalstīt mazās un vidējās zemnieku saimniecības un uzņēmējdarbību laukos. Atbalstīt novada un reģiona lauksaimniekus, amatniekus, mājražotājus savas produkcijas realizācijai novada lauku labuma tirdzīņos.

Arī LA sola atbalstīt lauksaimniekus, vietējos ražotājus un pārtikas īsās piegādes ķēdes izveidi. Lai būtu, ko atbalstīt, jādomā arī par to, kas lauksaimniecībā strādās, un te tikai LA min, ka sniegs atbalstu ar laukiem saistītu profesiju apguvei, sadarbojoties ar Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikumu.

Atbalsts jaunajiem

Kādu iedrošinājumu partiju programmās var atrast tie, kuri domā par biznesa sākšanu jaunajā Cēsu novadā vai tikko to sākuši?

Tieši par atbalstu jaunajiem uzņēmējiem runā vien daži politiskie spēki. LRA sola nodrošināt pašvaldības grantu konkursus jaunu uzņēmēju atbalstam, kā arī atbalstīt biznesa inkubatora aktivitātes. Vēlme veicināt esošo biznesa inkubatoru piesaisti saskaņā ar NA programmā. JKP sola rast atbalsta mehānismus jaunajiem uzņēmējiem. JV sola atbalstīt esošos un jaunus novada uzņēmējus, modernizējot infrastruktūru, nodrošinot nodokļu/nodevu atlaides, sniedzot konsultatīvu atbalstu. Viņi arī gatavi nodrošināt finansiālu un konsultatīvu atbalstu esošajiem un jaunajiem uzņēmējiem.

PAR savā programmā raksta par pieejamiem uzņēmējdarbības konsultantiem un grantu programmām uzņēmējdarbības uzsākšanai un inovācijām.

Lai sāktu biznesu, vajadzīga ne tikai vēlme, starta kapitāls, bet arī vieta, kur to darīt. VP sola teritoriju revitalizāciju, pielāgojot tās uzņēmējdarbības veikšanai. JV apņemas turpināt esošo rūpniecisko teritoriju sakārtošanu un jaunu attīstību.

Partijas sola arī dažādus grantu konkursus uzņēmēju atbalstam. Visnopietnākais pieteikums ir LZP, kas raksta, ka nepieciešams izveidot pašvaldības grantu finansējuma programmu mazo un vidējo uzņēmēju atbalstam “DARI CĒSU NOVADĀ”, novirzot šai programmai vismaz 100 000 eiro gadā.

VP sola grantu programmu “Radīts Cēsu novadā” atbalstam dalībai starptautiskās izstādēs, kā arī atbalstu novada produkcijas mārketinga pasākumiem. LA apņemas organizēt konkursus uzņēmēju atbalstam un iedzīvotāju

iniciatīvām.

Vienīgā partija, kas skaidri norāda uz Eiropas Savienības (ES) fondu piesaisti šai jomai, ir LRA, kas sola iesaistīties ES fondu līdzekļu apguvē un investīciju piesaistē uzņēmējdarbības attīstībai un zaļo inovāciju ieviešanā. PAR vēlas izveidot Cēsu novada investīciju aģentūru, neko sīkāk gan nepaskaidrojot.

Nodokļi

Pašvaldības ziņā ir iekasēt Nekustamā īpašuma nodokli, un tā var arī mainīt likmi, cik procentu no šī nodokļa uzņēmējam maksāt. Par atlaidēm un likmes samazinājumu raksta piecas partijas. NA sola samazināt nekustamā īpašuma nodokli iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kas rada jaunas darbavietas, labiekārto sabiedriski izmantojamas teritorijas, atjauno īpašumus ar kultūrvēsturisku nozīmi. JV piedāvās nekustamā īpašuma nodokļa un nodevu atlaides uzņēmējiem. VP sola īpašu programmu pašvaldības nodokļu atlaidēm, īpaši – jaunu darbavietu radīšanai, lauku teritorijām, uzņēmējdarbības uzsācējiem. LA gatavi sniegt uzņēmējdarbības atbalstu nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumiem un industriālo teritoriju attīstīšanai. LZP sola piešķirt nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus uzņēmējiem proporcionāli nomaksātā Iedzīvotāju ienākuma nodokļa palielinājumam.

Tūrisms

Jaunais Cēsu novads būs teritorija, kur liela nozīme tūrismam, kas arī ir viena no uzņēmējdarbības sadaļām, tāpēc vēl par to, kas tiek solīts tūrismā strādājošo uzņēmēju atbalstam. JKP sola rūpēties par bijušo dzelzceļa līniju Ieriķi-Gulbene kā zaļās domāšanas piemēru, atbalstot Ieriķu dzelzceļa stacijas atjaunošanu kā izglītības, izziņas un mobilitātes centru, vienlaikus veicinot uzņēmējdarbību visā zaļā dzelzceļa posmā.

LZS apņēmības pilna attīstīt kultūras un tūrisma nozari gudri un inovatīvi, lai novads būtu gan atpazīstams kultūras norišu centrs, gan iecienīts tūrisma galamērķis un ieguvēji no tā būtu visi. LRA gatavi veicināt Cēsu novada kā tūrisma galamērķa attīstību, atbalstot jaunas iniciatīvas, tradicionālās amatniecības un ēdināšanas uzņēmumu klāsteru darbību, tradicionālo pasākumu norisi. LZP uzskata, ka nepieciešams paplašināt tūrisma piedāvājumu, ietverot visu novada teritoriju un dodot iespēju vietējiem iedzīvotājiem nodarboties ar tūrisma uzņēmējdarbību un gūt labumu no tās.

Pie tūrisma uzņēmējdarbības, iespējams, minams arī VP solītais atbalsts kultūrvēsturiskā mantojuma iekļaušanai saimnieciskajā darbībā. Divi politiskie spēki tūrismu min tikai ar vienu teikumu. LA sola turpināt attīstīt tūrisma nozari, bet JV - attīstīt esošos un jaunus tūrisma galamērķus. □

Lappusi sagatavojis
JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Uzņēmējdarbībai programmās atšķirīga vieta

Zināma atziņa, ka uzņēmējdarbība ir tā, kas nodrošina pašvaldības asinsriti, jo pašvaldības budžeta ienākumu būtisku daļu veido teritorijā deklarēto iedzīvotāju maksātais Iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Tātad, jo vairāk novadā deklarētājiem iedzīvotājiem būs darbavietu, jo labāk apmaksātas, jo vairāk naudas ienāks pašvaldību budžetā. Līdz ar to pašvaldībām jābūt maksimāli ieinteresētām uzņēmējdarbības veicināšanā, cik nu tas viņu spēkos un iespējās, ko atļauj likumdevējs.

Likumā par pašvaldībām pantā, kur minētas vietvaru autonomās funkcijas, desmitajā vietā ir - sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu. Ja apakšpunktu secību vērtējam kā prioritāšu secību, tad uzņēmējdarbība nav sākumā, svarīgāk ir gādāt par komunālajiem pakalpojumiem, teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību, izglītību, kultūru, veselības aprūpes pieejamību, sociālo palīdzību. Tomēr, ja domā-

jam plašāk, visi punkti tomēr saistīti ar uzņēmējdarbību un jau minēto Iedzīvotāju ienākuma nodokli, jo tā budžetā būs vairāk, jo labākā kvalitātē varēs nodrošināt arī citas autonomās funkcijas. Darbavietu esamība arī neveicinās iedzīvotāju aizbraukšanu, bet tieši pretējo procesu – cilvēku pārcelšanos uz šo pašvaldību.

Ja pārlūkojam visu septiņu novadu šī gada budžetus, kopējā prognoze Iedzīvotāju ienākuma nodoklim, ko pašvaldības saņems šogad, ir gandrīz 23 miljoni eiro.

Ielūkojoties partiju programmās, kas rodamas Centrālās vēlēšanu komisijas mājaslapā, redzam, ka arī tajās redzējums par uzņēmējdarbību radis atšķirīgu vietu un apjomu.

Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!”- “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”, “Latvijas Zemnieku savienība” un Latvijas Zaļā partija savās programmās uzņēmējdarbību minējušas sākumā, Vidzemes partija to likusi otrajā vietā, Jaunā Vienotība un Jaunā Konservatīvā partija uzņēmējdarbības solījumiem atvēlējušas trešo vietu, politiskā partija “Latvijas Reģionu Apvienība” un “Kustība “PAR!””, “Progresīvie” uzreiz aiz trijnieka, bet “Latvijas atbilstībai” programmas beigās tam atvēlējušas vairākas sadaļas. □

“Druva” jautā, partijas atbild

Katrai partijai nosūtījām vienu jautājumu par uzņēmējdarbību, par kuru, mūsdiā, vajadzīgs sīkākais paskaidrojums. Nosūtīt jautājumu, tika noteikts, ka atbilde nedrīkst pārsniegt 1200 zīmes un “Druva” patur tiesības īsināt tekstu, ja atbilde ir nekonkrēta.

Tika noteikts laiks, līdz kuram atbildes jāiesniedz. Tās publicētas iesniegšanas secībā. Lasītājiem jāvērtē, cik precīzi politiķi atbildējuši.

■LATVIJAS REĢIONU APVIENĪBA

Programmā teikts: “Izveidosim Cēsu novada uzņēmējdarbības attīstības un inovāciju centru.” Ko šis centrs darīs, kāds tam plānots finansējums, ko tas dos uzņēmējiem?

EGILS KURPNIĒKS: - Cēsu novada uzņēmējdarbības attīstības un inovāciju centrs būs pilnas slodzes un pilna darba laika novada uzņēmējdarbības atbalsta struktūrvienība, esošo atsevišķo uzņēmējdarbības speciālistu vietā vai kura pakļautībā atradīsies esošie uzņēmējdarbības speciālisti. Šajā centrā visiem novada saimnieciskās darbības veicējiem būs pieejams gan uzņēmējdarbības speciālists, gan lauksaimniecības speciālists un projektu vadītājs. Šis centrs koordinēs un vadīs pašvaldības un uzņēmēju un uzņēmēju savstarpējo komunikāciju, nodrošinās kopīgas informatīvas IT platformas uzturēšanu un pastāvīgu informācijas atjaunošanu, informācijas nodošanu un informācijas apzināšanu, kā arī dažādu pašvaldības uzņēmējdarbības atbalsta projektu un grantu projektu izstrādi un uzraudzību, palīdzību uzņēmējiem dažādu ES un valsts projektu realizācijā. Līdzīgi centrs nodrošinās pašvaldības un uzņēmēju kopīgu projektu realizāciju ES fondu apguvi.

Tikpat svarīgi – centrs līdzdarbosies un sniegs atbalstu arī inovāciju, viedo tehnoloģiju un pilna aprites cikla, zaļo tehnoloģiju ieviešanā, labāko pasaulē prakšu apgušanā un pārņemšanā.

■JAUNĀ KONSERVATĪVĀ PARTIJA

Programmā teikts: “Pārtrauksim ilgstošo Cēsu tirgus stagnāciju, piesaistot ES finansējumu, uzsāksim tirgus modernizāciju.” Kāpēc esat tik pārliecināti, ka spēsit pārtraukt Cēsu tirgus stagnāciju? Kā to panākt?

RAITIS SIJĀTS: - Lai Cēsu tirgus varētu atdzimt, kļūstot par vienu no Cēsu vizītkartēm un pulcēšanās vietu novada mājražotājiem, amatniekiem un bioloģiskajiem lauksaimniekiem, nepieciešama jaunā novada deputātu griba un SIA “Cēsu tirgus” valdes izšķiršanās. 2021. gada 21. janvāra Cēsu novada domes lēmums Nr. 13 pilnībā atbilst SIA “Cēsu tirgus” attīstības stratēģiskajiem mērķiem. Jau šobrīd biedrībā “Vidzemes Tūrisma asociācija” (VTA) ir sagatavots projekta pieteikums, kurā gatavi iesaistīties partneri no Latvijas (Rīgas Centrāltirgus), Tartu tirgus (Igaunija) un vēl vismaz 10 potenciālie partneri, esam gatavi piesaistīt partnerus arī no citām valstīm. No 2017. gada VTA guvusi pieredzi, strādājot ar četriem Igaunijas - Latvijas pārrobežu projektiem ar kopējo budžetu vairāk nekā 500 000 eiro, ar iegūto pieredzi un zi-

nāšanām esam gatavi veiksmīgi realizēt šādu projektu.

Kā veiksmīgu piemēru varam minēt Straupes Zirgu pasta stacijas Lauku labumu tirdziņu, kā arī Zaubes Savvaļas kulināro festivālu, kas saņēmuši starptautisku atzinību un novērtējumu. SIA “Cēsu tirgus” stratēģijā tie gan minēti kā konkurenti, taču jaunā novada kontekstā mēs tos redzējam kā sadarbības partnerus.

■JAUNĀ SAKAŅĀ

Programmā teikts: “Mūsu pamatmērķis ir radīt ekonomisko, sociālo un dabas aizsardzības pasākumu priekšnoteikumus, kas ļauj teikt - Cēsu novadā dzīvo Laimīgi cilvēki.” Kas ir šie priekšnoteikumi uzņēmējdarbībā?

EDGARS MEDNIS: - Godprātīga attieksme pret jebkuru novada iedzīvotāju neatkarīgi no viņa pašreizējās turības. Piemēram, lauku teritorijās vēl atlikušo zemes nogabalu nodošanu lietošanā, ne vairāk kā viens nogabals pretendētājam. Lāpot novada budžetu, pārņemot īpašumus izsolēs, galvenais ieguvējs ir svešzemju kapitāls. Tā tiek aplāpētas nelielu lauku saimniecību vēl snaudošās iespējas un tiek nīcināts latviešu ģenētiskais kods. Ģimene, reliģija, savas zemes sajūta kā konservatīvas vērtības ir svaigākas par alkatīgu tieksmi sasniegt lielsaimniecību materiālo varētību. Mazajām saimniecībām jāpalīdz gan organizatoriski, gan informatīvi par ražošanu piegādi līdz patērētājam, jo katram atsevišķi lauvās tiesu “apēd” transporta izdevumi.

■LATVIJAS ZEMNIEKU SAVIENĪBA

Programmā teikts: “Uzlabosim uzņēmējdarbības vidi un veidosim atvērtu komunikāciju, sniedzot abusējas atbalstu un veidojot dialogu ar nozares pārstāvjiem.” Ko nozīmē – sniedzot abusējas atbalstu?

HARDIJS VENTS: - Viens no būtiskākajiem pašvaldības konkurētspējas rādītājiem ir pievilcīgas vides radīšana uzņēmējdarbības attīstībai. Tie būtu gan ekonomiskie, gan teritoriālie apstākļi, transporta un komunikāciju infrastruktūras tīkls.

Pašvaldībai, ievērojot savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses, jābūt maksimāli atvērtai sev vēlamās uzņēmējdarbības piesaistei. Te vieta sekojošiem instrumentiem – Biznesa inkubatoram, Uzņēmēju padomei, struktūrvienībai pašvaldībā, kas sekmē uzņēmēju un pašvaldības sadarbību, veic prioritāri atbalstāmo tautsaimniecības nozaru izpēti un attīstības virzienu noteikšanu, apkopo informāciju par atbalsta instrumentiem uzņēmējdarbībai. Arī vietēja līmeņa Grantu programmām uzņēmējdarbības uzsākšanai, pašvaldībai vajadzīgo speciālistu piesaistes mehānismam, uzņēmēju delegāciju vizītiem, skolēnu un studentu apmaiņai vai izglītības un prakses vietu piesaistei.

Svarīgi attīstīt pasākumus, kas orientēti uz pastāvošo administratīvo procedūru vienkāršošanu un tiesiskā regulējuma pilnveidošanu, pakalpojumu digitalizāciju, pašvaldības rīcībā esošo nodokļu sistēmas konkurētspēju, atvērtu vidi uzņēmējdarbībai un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanu.

■JAUNĀ VIENOTĪBA

Programmā teikts: “Panāksim kvalitatīvu interneta pārklājumu visā novadā.” Kā pašvaldība to var panākt?

JĀNIS ROZENBERGS: - Internets ir 21. gadsimta ceļš. Ja nereti sakām “kur ir ceļš, tur ir attīstība”, tad tieši tas pats būtu jāsaka par internetu. Stabils interneta pārklājums paver iespēju attīstīt attālinātās darba un mācību iespējas, piesaistīt IT un radošo industriju jomu uzņēmumus un pašnodarbinātos, kā arī attīstīt viedos ciemus līdzīgi kā Skujene Amatas novadā. Mēs redzam to iespējamu sadarbībā ar Latvijas Valsts radio un televīzijas centru, kas īsteno platjoslas optikas plānošanu un attīstību “Vidējā jūdze” un “Pēdējā jūdze” projektu gaitā. Pie šīs sadarbības noteikti nepieciešami privātie operatori, kuri sniedz pakalpojumus, piemēram, TET, Teli, mobilie operatori. Ir vietas, kur nepieciešams izbūvēt un pieslēgt jaunus interneta tīklus. Ir vietas, kur nepieciešams pastiprināt mobilo sakaru torņu datu pārraides plūsmu. Ir vietas, kurās pašvaldība par samazinātu nomas maksu uzņēmējiem var izīrēt vietu ūdenstosņos un citās platjoslas interneta pārklājuma nodrošināšanai nepieciešamo antenu izvietošanai. Zinām pašvaldību, kas sapulcināja iepriekš pieminētos sadarbības partnerus un vienotās par darāmajiem darbiem. Šo pieredzi īstenošim topošajā Cēsu novadā!

■LATVIJAS ZAĻĀ PARTIJA

Programmā teikts: “Piešķirsim nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus uzņēmējiem proporcionāli nomaksātā iedzīvotāju ienākuma nodokļa palielinājumam.” Šis solījums ir pretrunā šī brīža situācijai, kad daļai uzņēmēju biznesa samazināties, bet atvieglojumu vajadzētu tieši lielākus.

ARTIS RASMANIS: - Mēs nesolām to, ko nevarēsim pēc tam īstenot. Nekustamā īpašuma nodoklis ir pašvaldības asinsrite, un mums ir jānākam pretim atbildīgiem uzņēmumiem, kuri nodarbināta vairāk cilvēku un maksā lielākas algas. Mūsu plāns paredz jaunajā novada domes sastāvā izstrādāt nolikumu, kas nosaka konkrētu atlaidi uz sistēmu – algoritmu, kas, vadoties pēc darbinieku skaita un sociālo iemaksu apjoma, paredzēs konkrētu NIN atlaidi. Šādā veidā plānojam piesaistīt investorus, tāpēc šajā plānā ietilpst arī profesionālās izglītības sakārtošana. Ja uzņēmējiem varam piedāvāt kvalificētu darbaspēku un viņi attiecīgi nodrošina jaunas darbavietas, tad pašvaldība tam var piešķirt nodokļu atlaidi arī uz ilgāku laiku periodu. Tas viss iet roku rokā ar to, lai stimulētu novada ekonomisko aktivitāti un papildinātu budžetu, lai šeit notiktu dinamiska attīstība. Tādā veidā Cēsu novads kļūtu interesants arī tiem, kas vēlas no lielpilsētām pārcelties uz laukiem, kas pēdējā laikā kļūst arvien izplatītāka tendence. Un šajā cīņā uzvarēs tieši tā pašvaldība, kura piedāvās labvēlīgākos nosacījumus: darbavietas, sociālās garantijas, infrastruktūru, izaugsmes perspektīvas.

■VIDZEMES PARTIJA

Programmā teikts: “Vietējo produktu, pakalpojumu izmantošana

ar decentralizēto iepirkumu veikšanu.” Kā ar zemāko cenu, ko paredz iepirkumi? Vai tas neradīs pamatu korupcijai?

ANDRIS MIHAĻOVS: - Atkarībā no nepieciešamā pakalpojuma rakstura jāizvēlas piemērotākā iepirkuma procedūra, uzvarētāju nosakot pēc kritērijiem: zemākā cena vai samnieceiski izdevīgākais piedāvājums.

Mūsu mērķis ir atbalstīt un stiprināt novadā strādājošos mazos un vidējos uzņēmumus, radot tiem līdzvērtīgas iespējas piedalīties iepirkumos, jo šie uzņēmumi ne vienmēr var realizēt liela apjoma piegādes/ pakalpojumus /būvdarbus. To var panākt, arī plānojot iepirkuma daļu noteikšanu vienas iepirkuma procedūras ietvaros, iegūstot saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu katrā iepirkuma daļā. Viena laikus nepieciešams noteikt pamatotas un objektīvas prasības attiecībā uz iepirkuma priekšmetu, nodrošinot, ka tas nerada nepamatotus konkurences ierobežojumus. Dažādos pētījumos atzīts, ka korupcijas un interešu konfliktu risks pieaug, tieši palielinoties iepirkumu apjomam, jo pretendenta vēlmē iegūt pasūtījumu ir lielāka. Mums ir nulles tolerance pret jebkāda veida koruptīvām darbībām. Centralizētie iepirkumi ne vienmēr nozīmē zemāko cenu. Tā, piemēram, pašvaldības iestāžu teritorijas un apstādījumu kopšanas centralizēta iepirkuma rezultātā 2018. gadā cena pieauga 1,5 līdz divas reizes.

■NACIONĀLĀ APVIENĪBA

Programmā teikts: “Atbalstīsim iedzīvotājus, kas veicina novada izaugsmi un atpazīstamību.” Kā plānots atbalstīt, un kā tiks noteikts, kurš cilvēks veicina novada izaugsmi un atpazīstamību?

GUNTIS GROSBERGS: - Mūsu skatījumā cilvēks, kas veicina novada izaugsmi un atpazīstamību, ir tāds, kurš ar saviem darbiem un zināšanām spēj veicināt novada sociālo un ekonomisko labklājību ilgtermiņā. Novadam atbalstot konkrētu cilvēku vai cilvēku grupu, būtisks ir atgriezeniskās saites faktors, jo līdzekļi ir ierobežoti, bet atbalstu vēlas visi. Ir jānieš, kuri vēlas nest Latvijas un novada vārdu pasaulē, bet mērķa realizēšanai nereti punktu pieliek morāla un finansiāla atbalsta trūkums no novada puses. Būtiski apzināties, ka tieši jaunie cilvēki novada darīs stiprāku arī pēc 10 un 20 gadiem.

Vēl var minēt novada uzņēmējus, kuri izceļas ar darba kvalitāti un unikāliem produktiem. Lai veicinātu cilvēku vēlmi radīt, svarīgu lomu spēlē novada spēja viņus atbalstīt. Bieži vien cilvēkiem ir ambīcijas un idejas, bet realizācijas iespējas ierobežotas. Lai veicinātu novada izaugsmi ilgtermiņā, nepieciešams veicināt jauno uzņēmumu izveidi, organizējot pašvaldības atbalstu. Tiktu sekmēta saimnieciskā darbība, samazināts kopējais bezdarba līmenis novadā. Šī mērķa īstenošanai jāparedz atbalstīt mikrouzņēmumus un pašnodarbinātas personas, kuras uzsāk un attīsta uzņēmējdarbību Cēsu novada teritorijā.

■LATVIJAS ATTĪSTĪBAI

Programmā teikts: “Attīstīsim modernas lauku teritorijas ar spēcīgiem uzņēmumiem un inovatīvām idejām. Veidosim viedu pār-

valdību, attīstīsim viedos ciemus, ieviešīsim mūsdienīgu, viedu draudzīgu un inovatīvu infrastruktūru.” Kur redzat šādu teritoriju attīstīšanu, kur – viedos ciemus, kā pašvaldība to gatavojas panākt?

ELĪNA STAPULONE: - Ciemi un pagasti jaunveidojamajā Cēsu novadā ir ļoti dažādi, tādēļ jāmeklē individuāli risinājumi katrā vietā, lauku ciemam, ņemot vērā vēsturisko attīstību, esošo problemātiku, sociālekonomsko stāvokli, ģeogrāfisko novietojumu.

Viedie ciemi kā termins šobrīd kļūst arvien populārāks. Jāsaprot, ka viedo ciemu pamatā ir cilvēki – lauku apvidu kopienas, kas uzņemas iniciatīvu gan praktisku risinājumu meklēšanai, gan esošo problēmu novēršanai. Jēdziens “vieds” ietver digitālo tehnoloģiju izmantošanu brīžos, kad tas piemērojams, nevis tādēļ, ka tas ir mūsdienīgi vai moderni. Piemēri Latvijā liecina, ka dažas no viedo ciemu praksēm apstājas pie darbošanās ciema teritorijā, tomēr ir arī tādas, kas ietver apkārtējo lauku teritoriju, ciematu grupas, mazās pilsētas un sadarbību ar lielajām pilsētām. “Vieds” nozīmē jaunu sadarbības formu attīstību starp lauksaimniekiem un citiem lauku teritoriju uzņēmējiem, starp pašvaldībām, privāto un publisko sektoru.

Vieda un viedu draudzīga infrastruktūra izmantoto materiālu un iespēju ziņā tiek ieviesta arvien vairāk un kontekstā ar Eiropas kopējo virzību uz klimatneitralitāti un zaļāku Eiropu jau tuvākajā nākotnē būs neizbēgama nepieciešamība.

■“KUSTĪBA “PARI””, “PROGRESĪVE”

Programmā teikts: “Pirms jaunu ēku būvniecības tiek atjaunotas esošās.” Par kādām ēkām tiek runāts? Pašvaldības? Ja tas neattiecas uz pašvaldības ēkām, kā plānots panākt, lai īpašnieki veic atjaunošanu?

KRISTAPS KRAFTE: - Šis uzstādījums saskan ar resursu taupīšanu un aprites ekonomikas idejām. Sabiedrisku būvju trūkums nav prioritārā problēma – problēma ir to kvalitāte, vides pieejamība, piemērotība vajadzībām. Ēku pilnīga atjaunošana izmaksā trīs četras reizes lētāk nekā jaunsbūves, bet kvalitatīvi atjaunotas ēkas ilgmūžība ir līdzvērtīga jaunbūvei.

Otrs aspekts ir mājokļu pieejamība, īpaši īres mājokļu trūkums. Par problēmām šajā sektorā, kas kavē valsts attīstību, saņemti aizrādījumi arī no ārvalstu ekspertiem, bet nav jābūt ekspertam, lai to ievērotu. Cilvēki grib dzīvot Cēsīs, citviet novadā, bet ilgstoši meklē piemērotus mājokļus. Prioritātei jābūt iesaistīti ekonomiku īres mājokļu būvniecībā un atjaunošanā, nodrošinot ilgtermiņa iespēju irēt mājokli visiem, ne tikai turīgajiem.

Jāparedz arī atbalsts ēku apsaimniekošanā un energoefektivitātes uzlabošanā. Jāpalīdz iedzīvotājiem saprast juridiskās lietas un nianšes. Ēku apsaimniekošana notiek dažādos līmeņos, un bieži izrādās, ka par to pašu naudu var izdarīt daudz labāk. Līdzīgi ar valsts energoefektivitātes programām - piedalīšanās ir juridiski sarežģīta. Mēs piedāvātu darīt efektīvāk ar pašvaldības algota, pieredzējuša speciālista atbalstu. □

Lappusi sagatavojis
JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds